

Datum besluit B&W 10 september 2024
Forumverg. d.d. (datum)
Agendapunt nr. (nummer)
Portefeuillehouder(s) M. Wit - Energie(transitie), Openbare Ruimte, Milieu en
Duurzaamheid, Volksgezondheid en Kunst en Cultuur
Redacteur M. Beke
Doorkiesnummer
Domein / Team Energie & Klimaat
Corsanummer 24.005952

Aan de Raad,

1. Onderwerp
Bodemenergieplan Rijswijk Bogaard stadscentrum en Plaspoelpolder
2. Voorstel
Het Bodemenergieplan Rijswijk, Bogaard stadscentrum en Plaspoelpolder vast te stellen.
3. Inleiding
Bodemenergie is een efficiënte manier om goed geïsoleerde gebouwen aardgasvrij te verwarmen en te koelen. Het verwarmen en koelen met bodemenergiesystemen kost relatief weinig elektriciteit.

Bodemenergiesystemen ook wel warmte- koudeopslag (WKO) genoemd, zijn energiesystemen die gebruik maken van de warmte of koude die van nature aanwezig is in de bodem en het grondwater. Bij deze bodemenergiesystemen worden onttrekkings- en infiltratiebronnen gemaakt zodat 's winters warmte uit de bodem valt te onttrekken en 's zomers juist warmte in de bodem kan opslaan (= koelen van de ruimte (kantoor/woning)).

In twee gebieden in Rijswijk is de vraag aan bodemenergiesystemen in de toekomst groot. Wanneer er te veel bodemenergiesystemen in hetzelfde gebied te dicht op elkaar staan, kunnen deze bodemenergiesystemen een negatief effect hebben op elkaars rendement. Sturing vanuit de overheid is verstandig om de bodemenergiesystemen goed te laten functioneren en zoveel mogelijk duurzame warmte en koude te kunnen benutten. De twee gebieden zijn Bogaard stadscentrum en Plaspoelpolder. In deze gebieden vindt de komende jaren veel nieuwbouw, renovatie en hoogbouw plaats.

De gemeente en de provincie kunnen via een bodemenergieplan en/of omgevingsplan regels stellen aan bodemenergiesystemen. De provincie Zuid-Holland heeft al regels gesteld aan open bodemenergiesystemen. Tot nu was er nog geen aanleiding als gemeente extra regels te stellen aan bodemenergiesystemen. Door nu enkele extra regels op te stellen, is in de toekomst beter gebruik te maken van de beperkt beschikbare bodemenergie. Uitgangspunt voor het regelen van de ondergrondse warmte- en koudebronnen is: laat los wat kan, maar stuur op wat moet.

De extra regels gaan over open bodemsystemen waar de provincie de bevoegdheid heeft om meldingen en aanvragen te toetsen, te vergunnen en te handhaven. Na vaststelling van het Bodemenergieplan, neemt Gedeputeerde Staten van de provincie een besluit over het overnemen van de extra regels. Over gesloten bodemsysteem waar een gemeente de bevoegdheid heeft om dit af te handelen. Zowel de provincie Zuid-Holland als wij als gemeente Rijswijk laten dit in mandaat door de Omgevingsdienst Haaglanden uitvoeren.

In de rest van de gemeente is te weinig vraag naar bodemenergie. Omdat de warmte- en koudevraag in deze gebieden klein blijft, is het niet nodig om voor deze delen van de gemeente extra regels te stellen. Daarom is het ook niet nodig om voor deze gebieden een bodemenergieplan op te stellen. Zo voorkomen we onnodig extra regeldruk.

4. Beoogd effect

Op dit moment zijn in de Plaspoelpolder Bogaard stadscentrum en de Ministerbuurt al open bodemenergiesystemen gerealiseerd. In RijswijkBuiten en de Artiestenbuurt zijn vooral gesloten bodemenergiesystemen aanwezig. Al deze bronnen zijn al gerealiseerd en vergund of gemeld. Dit plan houdt rekening met deze systemen. Alleen nieuwe systemen worden straks getoetst aan de extra regels.

Voor bodemenergiesystemen in 'Bogaard stadscentrum' en 'Plaspoelpolder' is gekozen voor een ruimtelijke indeling van de bodemenergiesystemen in een strokenpatroon. Dit patroon zorgt ervoor dat de afstand tussen bronnen van gelijke temperatuur klein is. Tegelijkertijd zorgt dit patroon ervoor dat er wel voldoende afstand tussen een warme en koude bron is. Een bufferzone tussen de warme en de koude kant zorgt er voor dat er voldoende warmte en koude kan worden opgeslagen. De verbeeldingen en details van de extra regels zijn opgenomen in het Bodemenergieplan (samenvatting bladzijde 1-4).

Basisregels in omgevingsplan

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De Omgevingswet brengt veranderingen mee voor gemeenten. Nieuwe (ruimtelijke beleids)regels zullen vanaf 2024 in een omgevingsplan moeten worden opgenomen. De regels worden geclusterd en geborgd in de nog vast te stellen basisregels van het omgevingsplan. Op dit moment werken wij aan de basisregels. Zodra de basisregels gereed zijn worden deze aan uw raad ter vaststelling aangeboden. De inhoud van het Bodemenergieplan is dan juridisch vertaald in het omgevingsplan. Toetsing aan het beleid kan voor open bodemenergiesystemen plaatsvinden nadat Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland de regels hebben vastgesteld. Voor de gesloten bodemenergiesystemen is dit als het omgevingsplan (basisregels) zijn vastgesteld. Tot die tijd informeren wij initiatiefnemers vooraf over de voorgenomen regels voor bodemenergiesystemen.

Provincie en Omgevingsdienst

De provincie Zuid-Holland is op dit moment het bevoegd gezag voor open bodemenergiesystemen. De Omgevingsdienst Haaglanden is de uitvoeringsdienst die namens de provincie de vergunning verleent. Gemeenten kunnen eigen regels opstellen voor bepaalde gebieden. De provincie zal wel met deze regels moeten instemmen. Dit (concept) Bodemenergieplan is tot stand gekomen na overleg met de provincie en de Omgevingsdienst Haaglanden. De provincie heeft ambtelijk aangegeven dat zij kan instemmen met de aanvullende regels.

Adviesraad Energietransitie Rijswijk

Het (concept) Bodemenergieplan is voorgelegd aan de Adviesraad Energietransitie Rijswijk. De Adviesraad heeft advies gegeven. Als bijlagen bij dit raadsvoorstel treft u het advies en de reactie van het college aan. De kern van het advies richt zich op een 5-tal punten. Hieronder de samenvatting van het advies en de reactie van het college.

1. *Bodemenergieplan inclusief aardwarmte en (hoge temperatuur) opslag*

Dit bodemenergieplan is geen visie of alles omvattend plan op de bodem, maar is specifiek gericht om een aantal aanvullende regels vast te leggen. Dit om meer sturing mogelijk te maken aan open en gesloten bodemenergiesystemen. Ten aanzien van geothermie zijn per 1 juli 2023 nieuwe regels van kracht geworden in de Mijnbouwwet. Vooralsnog zien wij geen reden om aanvullende eisen aan geothermie te stellen. De opslag van warmte in de bodem staat nog in de kinderschoenen. Het zal voorbarig zijn om in het Bodemenergieplan nu al regels op te gaan nemen over Hoge/Midden temperatuur opslag (HTO/MTO) als er nog geen provinciaal kader is.

2. *Relatie met waterhuishouding*

Bodemenergiesystemen kunnen invloed hebben op de waterhuishouding. Ondanks dat de regelgeving voor bodemenergiesystemen hier eisen aan stelt, is in het

Bodemenergieplan hierover wel een paragraaf over opgenomen. Dit leidt niet tot extra regels.

3. *Vergunningensysteem, kennis, heel Rijswijk*

In overleg met de provincie is gekeken naar hoe de overheid meer grip kan krijgen op het verdelingsvraagstuk van de schaarse energiebronnen. De provincie gaf aan dat de gemeente het best zelf een aantal regels kunnen opstellen.

Ten aanzien van de handhaving en de kennis merkt het college op dat het onderwerp inderdaad veel kennis vergt. De gemeente zelf heeft deze kennis niet in huis, maar is indien nodig, wel in te huren. Wel is bij de omgevingsdienst veel kennis aanwezig. Hiervan kunnen we ook gebruikmaken.

Naast de twee genoemde gebieden is de verwachting niet dat op korte termijn noch op langere termijn de druk op de ondergrond zo groot is dat aanvullende regels nodig zijn. De huidige provinciale regels volstaan in deze gebieden.

4. *Aanvullend geologisch onderzoek*

Het afgelopen jaar (2023) hebben we daartoe al een eerste stap gezet om in samenwerking met de gemeente Den Haag, TNO en Witteveen en Bos door middel van seismologie meer inzicht te krijgen van de potentie. De gemeente Rijswijk is niet ingegaan op een vervolgonderzoekstraject met de eerdergenoemde partijen, omdat de inschatting was dat deze stap onvoldoende zou opleveren in verhouding tot de kosten. Daarnaast had TNO aangegeven binnen het RCSG een testopstelling te willen plaatsen. Ook Haagse Aardwarmte, die concessiehouder is voor het opsporen van geothermie in grote delen van Rijswijk wil in 2024 onderzoek uitvoeren naar hoge temperatuur opslag. Het college volgt het onderzoek dat nu alleen in Den Haag wordt uitgevoerd, wel.

5. *Argumenten*

Net als de rest van Nederland is Rijswijk in 2050 aardgasvrij. In de Transitievisie Warmte Rijswijk (2021) staat welke duurzame alternatieven er zijn om gebouwen te verwarmen. Bodemenergie is een efficiënte manier om goed geïsoleerde gebouwen aardgasvrij te verwarmen en te koelen. Het verwarmen en koelen met bodemenergiesystemen kost relatief weinig elektriciteit. In twee gebieden in Rijswijk is de vraag naar bodemenergiesystemen in de toekomst naar verwachting groot. Zo groot dat sturing vanuit de overheid nodig is om optimaal gebruik te maken van de aanwezige duurzame energie in de bodem.

6. *Kanttekeningen*

Geen aanvullende regels zal betekenen dat initiatiefnemers vrijelijk bodemenergiesystemen kunnen ontwikkelen waarbij alleen voldoende afstand tot een aanwezige bodemsysteem gehouden hoeft te worden. Dit betekent dat de warmte en de koude die in de bodem zit niet optimaal wordt gebruikt en er mogelijk in de nabije toekomst in de twee gebieden een tekort aan bodemenergie ontstaat om kantoren en woningen te verwarmen danwel koelen. Dit zou dan op minder efficiënte methodes moeten gebeuren. In de praktijk betekent dit dat het elektriciteitsnet dan zwaarder wordt belast. Dit werkt netcongestie in de hand.

7. *Financiën*

Het Bodemenergieplan heeft geen financiële consequenties.

8. Vervolg

Indien uw raad het Bodemenergieplan heeft vastgesteld zal het college het voor vaststelling toesturen aan de Provincie. Het gaat dan alleen om het deel waarover de provincie het bevoegd gezag is: pen bodemenergiesystemen. Gedeputeerde Staten besluiten daarna of ze de extra beleidsregels voor de gebieden overnemen. Na het besluit van Gedeputeerde Staten toetst de Omgevingsdienst de binnengekomen aanvragen aan dit beleid.

Voor de gesloten bodemenergiesystemen is de gemeente zelf bevoegd gezag. Voor deze gesloten bodemenergiesystemen zijn aanvullende regels opgesteld. De regels zullen worden meegenomen bij het uitwerken van de basisregels in het omgevingsplan.

9. Communicatie

Met name bedrijven en ontwikkelaars in de twee gebieden zullen te maken krijgen met het bodemenergieplan. Het vastgestelde Bodemenergieplan Rijswijk Bogaard stadscentrum en Plaspoelpolder zal worden gepubliceerd op de gemeentelijke website, zodat bedrijven en ontwikkelaars kennis kunnen nemen van het beleid. Zodra initiatiefnemers van bouwplannen zich presenteren aan de gemeentelijke organisatie, ontvangen zij informatie over de inhoud en de procedures van warmte- en koude bodemsystemen.

10. Bijlagen.

- Bodemenergieplan Rijswijk Bogaard stadscentrum en Plaspoelpolder
- Advies van de Adviesraad Energietransitie Rijswijk
- Brief college aan de Adviesraad Energietransitie Rijswijk

Burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

P.M. Schuit

H. Sahin

De gemeenteraad van Rijswijk,
Bijeen in openbare vergadering op okt 2024
Gelezen het voorstel van
d.d. 27 augustus 2024, nr.

BESLUIT:

Bodemenergieplan Rijswijk Bogaard stadscentrum en Plaspoelpolder vast te stellen.

Aldus besloten door de Raad van de gemeente Rijswijk, in zijn openbare vergadering van 24 september 2024.

De gemeenteraad,
de griffier,

de voorzitter,

J.A. Massaar, bpa

H. Sahin